X-ik évfolyam. 7-ik szam. Köszeg. 1890. február 16-án.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reclamatiók a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztőségi iroda: a táblaház iskola-utczai részében.
(Szerkesztővel értekezhetni d. e. 11—12. és d. u. 1—2-ig.)
Kiadói iroda: városkör 81. sz. a nyomdában.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez intézendők; mindenkor csütörtökön estig.
Megjelenik minden vasárnapon.
Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Fejleszszük iparunkat!

Nagyon sok a teendőnk, sokat kell foglalkoznunk egy jobb jövő megalapitásának módozataival és munkálataival, hogy anyagi jólétünk föltételeit megtalálhassuk és az utódok ne szórhassák emlékünkre a könnyelmüség és tétlenség ocsmány vádját.

Némelyekben már rámutattunk a legszükségesebb teendők mibenlétére, ugy hogy most már csak hozzá kell fogniok a hivatottaknak a munkához, lévén az idő drága, sokban pótolhatlan és még tömérdek, igen nagy számban olyan kérdések, melyek a megoldást várják.

Figyelmünk kiváló tárgyát a többi között pangó iparunk kell hogy képezze. Tudjuk a multból, hogy Kőszeg egykor igen előkelő helyet vivott ki magának a ipar terén. Nemcsak a posztó-készités dolgában szerzett jó hirnevet, hanem ruházati, fegyverzeti fényüzési s más e féle tárgyai is keresett iparczikkek gyanánt szerepeltek, melyeknek értékéből azonban idővel sokat levont a külföldi nyomás és — tegyük hozzá — a magunk közönye.

Odáig jutottunk mi magyarok már jó régen, és ott vagyunk részben még ma is, huszonöt évvel azután, hogy szabadabban lélekzik a nemzet, miszerint milliókra menő összegeket dobunk ki évenkint a külföld iparczikkeire, mit sem törödve azzal, hogy pangásban levő hazai iparunk ezáltal folyton szenved és nem képes életre vergődni; pedig már régebb ideje annak, hogy éppen a külföld is elismerte hazai iparunk versenyképességét, mert bárhol is vett az részt a tárlatokon, mindig kitüntetésekben részesült. De mikor mi azt szeretjük jobban, becsüljük többre, a mi külföldről jön hozzánk, ha ez mindjárt itt is és hason — ha nem jobb minőségben — kapható!

Kár nagyon! Annyival is inkább, mert sokan járnak ugy, mint példánt nem régen egy magyar főur, aki egy — vagy minden kocsiját, az már nem tartozik ide, — Párisból hozatta és egy kikocsikázás alkalmával valamelyik fővárosi kocsigyártónak mutatván meg az uj szerzeményt, azt mintául állitotta oda, olyan formát mondva: hogy hát ilyen kocsit magyar ember csak nem tud késziteni. A magyar iparos egyet mosolygott és azt felelte erre, mikép a kocsit épen ő, t. i. egy magyar kocsigyártó készitette s ebbeli állitásának nagyobb hiteléül a nevére mutatott, melyet a „párisi kocsi“ egy bizonyos helyén alkalmazott.

Nos, nem sajátságos egy eset ez?

Nem vet árnyékot a külföldi tárgyakhoz való vonzódása, az idegen ipar pártolás a magyar ember hazafiságára, izlésére és igazságérzetére? Bizonyára nagyot, melynek sötétéből egy más felvonásban az ország mellőzött iparát látja vergődni.

Térjünk tehát magunkba és istápoljuk lehetőleg azt, ami a magyar ipar körébe sorozható. Másrészt, hogy az europai versenyben biztosittassék a bennünket megillető hely, legyünk azon, hogy müveltebb, a külföld iparosaival lépést tartani tudó iparos erőket képezzünk. Nehezen folyik e részben munkánk, mert, mint mindenben, jókora akadályokkal kell megküzdenünk, fura felfogásokkal szembeszállanunk, melyszerint p. a szülők csak ama gyermekeket szánják az iparos pályára, kik a tanulásra, a tudományos pályára absolute alkalmatlanok, mintha nem kellene oda is értelmes szellemileg és képzett ember. Az iparos osztálytól elvárja ma már az ország, hogy legyen annyi müveltsége, ismerete, amennyivel a nagy világ iparmozzanait, az általános ipari mozgalmakat figyelemmel tudja és birja kisérni, azokat képes legyen megitélni, s az igy alkotott itélet alapján bizonyos álláspontra helyezkedhessék, hogy ne csak utánozni, hanem önállóan, irányjelölőleg haladhasson és vihesse diadalra a magyar ipar-ügyet. Szükséges mindezeknél fogva, hogy az iparos pályára készülő és majdan lépő ifju legalább annyi ismerettel birjon, mint amennyit a polgári-iskolának négy osztályában szerezhet.

Ha ennyi ismeretre nem tud szert tenni: nem fog a kor szinvonalára emelkedhetni soha, nem lesz képes nagyobb dolgot mivelésére, hanem tengődő munkás lesz, aki tudatlansága, ügyetlensége, parányisága érzetében kedvetlenül, gépiesen végzi munkáját, és előbb-utóbb elzüllődik, elvész.

Azért az illetőknek ezek elérése czéljából egyelőre is az iparos növendékek számára külön fölállitott iskola kell felhasználniok és nem idegenkedniök attól.

Valóban csodálatos és meg nem fogható dolog az Kőszegen is, hogy a városnak ebbeli áldozatkészsége éppen azoknál talál idegenkedésre, akiknek egyéni érdekével az szoros kapcsolatban áll. Azt tapasztaljuk, hogy az iparos növendékek a nekik állitott iskolát hanyagul látogatják és kedvetlenül végzik ottani teendőiket, az iparosmester

TÁRCZA.

Történeti vázlat.

Mutatvány. Wittinger Antalnak „Köszeg városa és környeke“ czimü művéből.

(III. folytatás.)

Ennyit találunk az egykoru kéziratban Kőszeg ostromára vonatkozólag. Az Ibrahim és Jurisics közt folyt egyezkedésekről az utóbbinak Ferdinánd királyhoz intézett jelentéséből vesszük át a legérdekesebbeket.

Midőn — mint már fentebb láttuk — minden erőfeszités, minden áldozat hiába valónak bizonyult a török részéről, Ibrahim császára nevében négy tekintélyes törököt küldött Jurisicshoz, hogy ezt a város föladására szólitsák; majd meg, mikor tagadó választ kapott, arra, hogy egy-egy ház után 1 frt. adót fizessen Buda várába, vagy pedig egyszer és mindenkorra 2000 magyar forintot a gyalogság parancsnokának. Jurisics a török basát gyanitva, még erre sem volt hajlandó és azt mondta: „Adót nem fizetek olyas után, amivel nem birok, 2000 magyar forintom pedig nincsen.“ E válaszra a török haragra lobbant és még egy rohamot kisérlett meg. Ez sem sikerülvén, küldöttei ismét jelentkeztek és biztositották Jurisicsot, hogy semmi baja sem lesz, ha kimegy Ibrahimhoz, a ki kegyelmet eszközölt ki számára és beszélni kiván vele. „Látván szükségemet, — irja második jelentésében Jurisics — hogy sem lóporunk, sem puskánk, sem emberem, ki még kész lett volna a védelemre, és hogy lehetetlen még csak egy óráig is megállanunk a sarat, azt feleltem rá, hogy hozzanak kisérőlevelet és két hires törököt túszül, akkor kimegyek és meghajolok. Azonnal elővették mellényeik alól a biztositó-levelet és kettőt közölök, akik nagy tekintélyü férfiak voltak, elfogadtam túszokúl. Egy óra tellett bele, mig polgáraim- és szolgáimmal a teendők iránt tanácskoztam, szivükre kötvén, hogy semmi áron meg ne adják magukat, ha engem esetleg tőrbe is ejtenek a törökök. Kimentem már most nagy vigyázva egy magam. Künn vagy ezeren vártak már. Mellettem a janicsárok főparancsnoka lovagolt s Ibrahim pasa sátorába vezetett, mely közel volt a városhoz. Nagy pompa között ült ő itt; bemutattak neki; ő fölkelt, kezet nyujtott és leültetett. Mindenekelőtt azt kérdezte tőlem, felépültem-e már teljesen nyavalyámból, a melyben már Törökországban sinlődtem. Azután tudakozódott, ha egynél több sebet ejtettek-e rajtam és veszélyesek-e azok.“ Ilyenek és ehhez hasonlók leirása után akként folytatja Jurisics jelentését: „Erre oly hangon kezdett beszélni, mintha ő kegyelmet eszközölt volna ki számomra uránál és mintha a császár a várost, a várat, s mindent, ami benne van, nekem ajándékozná. Fölkelvén azonban, feléje mentem, ő pedig csókra nyujtá kezét. Én tekintélyem megőrzése végett azonban csak a kabátját csókoltam meg s köszönetemet fejeztem ki. Ő erre ujra leültetett s azt mondta, menjek el vele kézcsókra a császárhoz, aki innen nem messze van sátorában. Erre azt válaszolám, hogy tudom, mikép nagy befolyása van a császárnál s amit ő megigér valakinek, azt megadja a császár; de mivel sebeim miatt nagyon elgyöngültem, engedelmet kérek: hadd mehessek vissza a városba népemhez. Vettem észre, hogy vonakodásom s hatalmának nagyrabecsülése megelégedést keltett nála; ennélfogva kértem tőle 6—10 törököt, kik megakadályozzák a többi törökök benyomulását a várba azokon a helyeken, a hol a falak áttörvék. Ezeket magammal vinném a várba, a többit pedig parancsolja el a falak alól. Ezt helybenhagyta és megjegyezte, hogy azonnal elrendeli: keljen utra a népség azon irányba, amerre tervszerint indulnia kell; két nap mulva amugyis odább áll az egész hadsereg stb“. A török Kőszeg alól eltakarodva a Fertő tó irányában Bécs elé vitte seregét, de ezt annyira fölkészülve találta, hogy annak ostromát meg sem kisértve, Stájer- és Tótországon át visszasietett tartományaiba. Hogy mi történt volna, ha Kőszeggel könnyedén végez és korábban ér Bécs alá — könnyü kitalálni!

Kőszeg a Habsburg-uralkodóházért viselt harczokban két izben szerepelt mint kiváló tényező. Akkor, mikor a Habsburgok uj trónját Ottokár cseh király részéről fenyegette komoly veszély, s a város ura, Iván grófi, az itt folyt egyezkedések értelmében tekintélyes sereggel segitette Rudolfot a morvamezőn, hol a szövetséges fejedelmek győzelme biztositotta a Habsburgok trónját; s akkor, mikor 1532-ik évi augusztus 5-étől 30-ig, tehát 25 napon át Bécsnek mellvédét képezte s lehetővé tette ennek teljes fölszerelését. Első szereplése személyi érdek kifolyása volt és mi haszonnal sem járt. Máskéht történt ez a törökkel vivott dicsőséges harcz

legtöbbje pedig nem törödik tanonczа hanyagságával, sőt szidja a törvényt, szidja az iskolát és mindazt, ami evvel összefüggésben van.

A hazai iparnak puszta támogatásával még nem vihetjük előbbre a fontos ügyet. Az iparosnak is a produktumok stilszerü szolid szép kivitelével tért kell hóditania és a külföldi hasonparezikkek kiállitásával bátran versenyre kellnie. Majd igy leküzdi a belföldinek előitéleteit, majd ily uton meggyőzi a külföldet hajhászókat a magyar ipartermelékek becséről. Kőszeg alkalmas termelési helye a posztó-, fa- és agyag-iparnak; törekedjunk ezek mind további fejlesztésével magunknak előnyt szerezni s a hazai ipar emeléséhez megfelelő munkával járulni.

Az „Eötvös-alap“ pályázati hirdetése.

A „Magyarországi tanitók Eötvös-alapját kezelő és gyüjtő országos bizottság“ az 1889. évben befolyt tiszta jövedelemből több száz és ötven forint ösztöndijat és segélyösszeget alkotott s ezennel felhivja az ezen ösztöndijakra és segélyösszegekre jogos igényt tartható egyéneket, hogy e jótéteményeknek elnyerése czéljából az „Eötvös-alap“ kezelő és gyüjtő országos bizottsághoz intézendő folyamodványaikat Lutteuberger Agost, bizottsági titkarhoz (Budapest, Sándor-uteza 38.) legkésőbb f. évi julius 10-éig küldjek be.

Ugyenesak a fentnevezett bizottsághoz intézendők az „Eötvös-alap“-pal szoros kapesolatban álló Zirzen Janka-, Laderer Abrahám-, Orlev János-, Rökk Szilárd-, és Gyertyánffy István-fele alapitványos 50—50 frtnyi jótéteményeinek elnyerese czéljából benyujtandó folyamodványok, valamint a Bekey Imre-féle alapitvány elvezhetése czéljából beterjesztendő kérvények is.

Az „Eötvös alap“ jótéteményeiert pályázni szándekozóknak a következőket kell figyelembe venniök:

1. A magyarországi tanitók „Eötvös-alap“jának, valamint a vele szoros kapesolatban álló alapitványoknak jótéteményiben, ösztöndijaiban és segelyösszegeiben csak azon egyének részesülhetnek, a kik az „alap“ szabályainak 1. § a értelmében az „Eötvös-alap“ rendes tagjainul felvetettek magukat, avagy a kik az elhunyt rendes tagoknak özvegyei vagy árvái, esetleg kenyérkeresetre képtelen, nyomorek utódai. Az „Eötvös-alap“ rendes tagjai közé számittatnak azon magyarországi népiskolák, tanitóképzőintezetek, polgári- és felső népiskolák, kisdedóvódák és gyermekkertek tanitói, tanárai és nevelői, illetőleg tanitónői, valamint a népoktatási kir. tanfelügyelők és tanfelügyelőségi hivatalnokok, a kik az „Eötvös-alap“-hoz az egy forintnyi évdijat rendesen beszolgáltatták, avagy a 20 frtnyi tagsági tőkét befizették.

Senki sem részesülhet az „Eötvös-alap“ jótéteményében, aki ahhoz nem járult az alapszabályokban előirt mértekben.

2. Néhány 100 és 50 frtos ösztöndijra hazai egyetemeinken tanuló olyan ifjak folyamodhatnak, a kiknek szülői az „Eötvös-alap“-nak rendes tagjaiul felvétettek és kötelezettségeiknek eleget tettek.

3. Néhány 100 frtos és több 50 frtos ösztöndijért pályázhatnak a hazai akadémiákon, tanitó- és tanitónőképző intézetekben, középtanodák felső osztályaiban, polgári iskolák V. és VI. osztályaiban tanuló azon növendékek, kiknek szülői az „Eötvös-alap“-nak rendes tagjaiul felvetettek és kötelezettségeiknek eleget tettek. A pályazattól az ezen pontban fel nem sorolt azon tanintezetek növendékei sem záratnak ki, a melyek tanulóiktól a felvételnél megkövetelik, hogy a középtanodák vagy polgári iskolák négy alsó osztályaiból bizonyitványokat mutassanak fel.

4. Az 50 frtos segélyösszegért folyamodhatnak a kiérdemült, de kellő nyugdijban nem részesülhető rendes tagok, a rendes tagok özvegyei, árvái és keresetre képtelen nyomorek utódai; rendes állomáson levő tagokat az „Eötvös-alap“ nem segélyezhet.

5. Az „Eötvös alap“ ösztöndijaiért folyamodók mellekelni tartoznak a) 1888—9-ik tanévről szóló iskolai bizonyitványaikat, — b) a jelen 1889—90-ik évről szóló bizonyitványt; az illetékes tanári karnak ajánló levelét, melyben ki legyen tüntetve, hogy részesül-e folyamodó valamely ösztöndijban vagy segélyben; c) azon iskolai hatóságnak és tanitóegyletnek vagy testületnek ajánló levelét, melyhez szüleik tartoztak, illetőleg tartoznak; d) azon okmányt, mely igazolja, hogy folyamodó szülői az „Eötvös-alap“ rendes tagjai köze tartoznak vagy tartoztak és az alap iránt való kötelezettségeiket pontosan teljesitették.

6. Az ösztöndijakért folyamodók folyamodványaikat az illetékes tanintézet igazgatósága utján küldjek az „Eötvös-alap“ kezelő és gyüjtőbizottsághoz.

7. A segelyösszegekért folyamodók kérvényüket az illetékes tanitóegyesület elnöksége vagy az iskolai hatóság utján tartoznak beküldeni; mellékelniök kell: a) szegenysegi bizonyitványt, b) az illetekes tanitói-egyletnek vagy az iskolai hatóságnak ajánló levelet és c) azon okmányt, mely igazolja, hogy vagy maguk, vagy övéik az „Eötvös-alap“ rendes tagjai közé felvetettek és kötelezettségeiknek az alabszabályok értelmében pontosan eleget tettek.

8. Az „Eötvös alap“ rendes tagságáról szóló igazolványt esetleg az alap pénztárnoka és elnöke állitja ki es hivatalból mellékeli a folyamodványokhoz.

9. Oly egyének, kik csak ezen pályázat kihirdetése után lépnek az „Eötvös-alap“ rendes tagjai közé, a jelen 1890. evben meg nem tarthatnak igényt az alap jótéteményeire.

10. Az „Eötvös alap“ jótéteményeiért folyamodók közül előnyben részesülnek azon rendes tagok, a kik az intezemek már régebben rendes tagjaivá lettek. Figyelembe veendók azon uj tagok is, a kik három évi rendes 1 frtnyi évdijakon kivül a 20 frtos tagsági tőkének legalább az első 5 frtos reszletet az alap központi pénztárába hiány nélkül beszolgáltatták. Ez idő szerint még a kik már harom izben részesültek az alap jótéteményében, nem számithatnak sem ösztöndijra, sem segélyösszegre.

11. Az „Eötvös-alap“-pal szoros kapesolatban álló alapitványok jótéteményeit azoknak szolgáltatja ki a bizottság, a kiket a jogosult folyamodók közül az illető jótéteményekre az illető alapitók méltóknak találnak.

12. A magyarországi tanitók „Eötvös-alap“-jával kapesolatben álló „Gyertyánfiy István“-féle alapitvány 50 frtnyi segélyösszeget az „Eötvös-alap“ jótéteményeinek kiosztásával meghatalmazott orsz. bizottság az alapitó-levél értelmében csak oly tanitóknak, illetőleg tanitónőknek, esetleg ezek tanulógyermekeinek adományozhatván, a kik az „Eötvös“-alap-nak rendes tagjai és a kiket ezen felül az „Erdélyrészi közmüvelődési egyesület“ saját szempontjából véve is kiválóan érdemesnek itélt a megjutalmazásra: ezennel felhivjuk az ezen segélyösszegre igényt tartható kartársakat, hogy kellően felszerelt folyamodványaikat folyó évi julius 1-ig az „Erdélyrészi Közmüvelődési Egyesület“ központi választmányához (Kolozsvár) elbirálás illetőleg ajánlás vegett nyujtsák be.

13. Az „Eötvös-alap“ jótéteményeiért folyamodók kérvényeit a folyó évi augusztus hó 20-án tartandó országos osztó bizottság intézi el.

14. A folyamodókat az eredmény felöl az „Eötvös-alap“ kezelő és gyüjtő orsz. bizottság elnöksége f. év szept. 1-ig fogja értesiteni.

Budapesten, 1890. február 2-án.

Peterfy Sándor elnök, Léderer Ábrahám alelnök, Luttenberger Ágost titkár, Tanos Imre jegyző, Orlev János pénztárnok, Jeny József ellenőr.

Vasvármegye királyi tanfelügyelője a napokban a következő fölhivást bocsájtotta közre:

Tisztelt Iskolaszéki Elnök Ur!

Az országos tanitói nyugdijtörvény reviziójához az eddig begyüjtött adatokon kivül a vallás és közoktatásügyi miniszter ur 1890. évi január hava 20-án 3245. szám alatt kelt magas rendelete által a népoktatási összes tanintézeteknél rendszeresitett tanitói állomások számának és minden egyes állomással egybekötött javadalom menynyiségének pontos kitüntüntetését következtelvén be: ideesatolva Önhöz, Tisztelt Iskolaszéki Elnök Ur, mint a ki az 1876. évi 28. törvényczikk 9. §-a által követett iskolaszek vezetője és e minőségében iskolafentartói felelős közeg, annyi rovatos ivet küldök, a hány tanitói állomás van tudtommal rendszeresitve a hatósági vezetese alatt álló tanintézetnél.

A fentidézett magas ministeri rendelet szerint ezen bemellékelt nyomtatványba, ill. nyomtatványokba az iskolafentartó által az egyes tanitói állomással egybekötött javadalom külön a tanitói és külön a kántori teendőkert járó összeggel; az egyes állomáson működő és a kitüntetett járandóságokat élvező tanitó által pedig a saját személyére és családjára vonatkozó adatok bejegyzendők.

Ott, a hol a tanitói állomás betöltve nincsen, csak az állomással egybekötött járandóságok tüntetendők ki az iskolafentartó által; a tanitóra vonatkozó rész ez esetben üres marad.

Azon illetmények, melyek nem a tanitói állomáshoz, hanem tisztán csak a tanitó személyéhez vannak kötve (pl. személyi vagy ötödéves pótlék stb.) — az illető tanitó által a járandóságok „jegyzet“ hasábjába vezetendők be. Általaban a rovatos nyomtatványon található utasitás szerint kell eljárni.

Az iskolafentartó tartozik még az adóhivatali kerületet, a vármegye és község nevét, valamint az iskolának fentartó szerinti megkülönböztetését (hogy pl. az iskola állami, községi, róm. katholikus, evangelikus, református vagy izr. hitközségi vagy alapitványi stb.) és ezen felül a tanitói állomás sorszámát: akkor annak bejegyzése a tankerületi törzskönyv alapján hivatalból pótlólag általam fog megtörténni.)

Felelősség terhe alatti hivatalos kötelességévé teszem Tisztelt Iskolaszéki Elnök Urnak, hogy a rovatokat pontosan és lelkiismeretesen töltse és töltesse ki. A fentidézett magas ministeri rendelet értelmében Tisztelt Iskolaszéki Elnök Ur, mint oly közeg, mely az iskolafentartónak képviselője, tartozik a szabályszerüen kitöltött rovatos nyomtatványt f. évi **február hava 20-áig** hozzám beterjeszteni. E nemü mulasztása esetén a nm. közoktatásügyi ministerium 1888. évi dec. 29-én 21.694.

---

után. I. Ferdinánd Jurisicsot „Kőszegi“ előnévvel a bárói rangra emelte, 1537-ben pedig Kőszeg várát s a mezővárost minden hozzátartozóival együtt örök birtokul neki adta; azonkivül a városi polgárok példás kitartását, hűségét nevezetes kiváltságokkal jutalmazá, a megrongált falakat ujból épittette s a többi között 1533-ban német nyelven kelt kiváltság-levelében megparancsolta: „hogy ők (t. i. a kőszegiek) ezentúl minden házi szükségleteikhez tartozó javaikkal és áruikkal alsó-ausztriai örökös tartományainkban és ezek területén mindenütt, vizen és szárazon husz éven át e kiváltságlevél keltétől számitva szabadon járhatnak-kelhetnek, valamint a mi és örököseink kegyes tetszéseig minden bárhol az országban fizetendő harminczadvám és egyéb efféle terhek alól fölmentvék stb.“ 1535-ben Ferdinánd ráparancsol a magyar megyékre és városokra, 1545-ben pedig az alsó-ausztriai tartományokra, hogy a kőszegiekkel szárazon vagy vizen vámot ne fizettessenek. Ferdinánd trónutódai sem feledkeztek meg a város fontos szolgálatairól, mert kiváltságait részint megujjitották, részint szaporitották.

Jurisicsnak egyenes örökösei nem lévén, Kőszeg 1544-ben idegen zálogtulajdonosra, Weispriach Jánosra szállott, később ennek vejére, Teufel Kristófra, azután Jurisics fivérének gyermekei, ifjabb Jurisics Miklós János kapták zálogbirtokul. 1550-ben Kőszegen már nyomát találjuk a reformácziónak, mely árként ragadja magával a lakosság legnagyobb részét.

1564-ben Miksa király több kedvezményben részesiti a koszegieket, 1565-ben pedig megerősiti szabadalmaikat; 1571-ben a megyéknek és városoknak megparancsolja, hogy lakostársaiknak vétke miatt a kőszegieket letartóztatni ne merészeljék. Rudolftól is kaptak 1578-ban, II. Mátyástól 1609-ben és II. Ferdinándtól 1623-ban szabadalmaikat megerősitő okleveleket.

1605-ben Nádasdy Tamás birja Kőszeget, ki a polgárokkal egyetértve a vár és város kapuit megnyitja Boeskay seregének. Ezért a kuruczok kivonulása után Dorn császári parancsnok vérlázitó kegyetlenségekkel és dúlásokkal sujtja a lakosokat. Később a kőszegi uradalmat Nádasdy Kristóf birta, majd meg ennek özvegye Choron Margit. 1616-ban a király Kőszeg várát s a kőszegi uradalmat a város és az egyházak gyámuri jogai kivételével Rima-Széchy Széchi Tamásra ruházza át. A város lakossága ez időben a békének örvendhetett egész Bethlen Gábor fölkeléseig. Ezalatt a város ismét sokat szenvedett. Bogrády János, Bethlen sopronyi kapitánya 1619. évi deczember 14-én Kőszeget megtámadta és annak külvárosait fölgyujtatta. Erre Bethlennek hódol a város, mely később ismét a császári hadaknak nyitja meg kapuit, s azért 1620-ban Bethlen katonái által ismét felgyujtatott, sőt ez év november havában el is foglaltatott. 1621-ben Kőszeget már ujra a császáriak foglalják el, akik annak várnagyát, Hörmann Mihályt május 27-én kivégzik. (L. 26. l.) E harczok alatt a város iszonyu sokat szenvedett s a lakosok borzasztó nélkülözéseknek és méltatlankodásoknak voltak részesei. Szerencsére megkötteteti Nikolsburgban a béke, mely után falai között a rend és nyugalom némiképen helyreállott. Ezt nem zavarták meg a későbbi országos mozgalmak s a törökháboru vésztellegei sem, sőt a vihar után előtünedező nap fénysugarát képezte egy szebb jövőnek — Kőszegnek az édes hazához való visszakapcsolásának. A magyar rendeknek sokszoros sürgetésére és ezekre adott biztató igéretek után III. Ferdinánd Kőszeget 1647. évi szept. 7-én, miután még két évvel előbb a várat és uradalmat 250 ezer frtnyi zálogösszegben a Széchy grófoknak adta volna, végre visszakapcsoltatta Magyarországhoz. Mint az anyjától elszakasztott gyermek visszatértének örül a család, ugy ölelte magához az ország a visszakerült hazai földet; s mint a soká távol levő gyermek odasimul a rég látott édes anya melengető keblére, oly lelkesen alkalmazkodott Kőszeg — mely akkor még némely intézményeiben magyarabb volt, mint egy századdal később — az ősi viszonyokhoz. III. Ferdinánd király pedig, hogy a várost egykori szerepléseért fölmagasztalja és a nevéhez füzött emlékeket mintegy megörökitse, 1648. évi november hó 6-án kelt levelével Kőszeget a szabad királyi városok sorába emelé, megengedvén, hogy a város a Frigyes császártól nyert czimert továbbra is megtarthassa és használhassa. Most már lassan visszanyeré Kőszeg magyar jellegét, szive melegével ápolá a magyar állameszme termékenyitő erejét, és ennek jótékony hatása alatt szellemileg és anyagilag folyton fejlődött. Sajnos, hogy Kőszeg ez időben a vallás és alkotmány miatt oly gyakran viszályok és nyomor szinhelyévé tétetett. A Wesselényi-féle összeesküvés fölfedezése után I. Lipót rendeletei nagy változásokat idéztek elő Kőszegen is; a katolikusok ismét hatalomra és túlsulyra vergődtek, melytől rövid időre a Tökölyi-féle fölkelés ideje alatt szoritattak le. Ez időben a városnak terhes sarczokat kell fizetnie Tökölyi és a török kezéhez. Nem kevesebbet szenvedett e város a fölkelés ügyének hanyatlása s majd meg veszte után a császári hadaktól is. Legsajnosabb következményét a háborus időnek a lakosság erkölcsi hanyatlásában találjuk. A nép oly kicsapongásokba merült és annyira megromlott, hogy a baj meggátlására a városi tanácsnak 1689-ben szigoru rendszabályokhoz kelle nyulnia. Ez évben szerezte meg

(Folytatása következik.)

ny. u. kelt magas rendelete alapján az 1889. évi okt. 2-án kelt 42.671. számu m. miniszteri rendeletben megszabott eljárást volnék kénytelen megindittatni.

Ezen kötelességparancsolta indokból kitöltendő rovatos kimutatás a miniszter ur ő exellentiája által kitüzött napig hozzám mulhatatlannl levén beterjesztendő: egyidejüleg sürgősen az iránt is megkeresem Tisztelt Iskolaszéki Elnök Urat, szíveskedjék jelentésében, melylyel a kitöltött rovatos lapot nálam bemutatja, engem az iránt is tájékozni, hogy a vezetése alatti iskola tanitoja birja-e annyira a magyar nyelvet, hogy iskolájában a beszéd- és értelemgyakorlatokat a tanitási nyelv mellett magyar nyelven is tárgyalhatná s ezenfelül egy vagy két tantárgyat magyar nyelven oktathatna? Van-e magyarnyelvi tanképesitő okmánya? A tisztán magyar tannyelvü iskolák tanitóira nézve ezen bekivánt tájékoztatás természetesen felesleges volna.

Hazafias üdvözlettel.

Szombathely, 1890. évi február 11-én.

A kir. tanfelügyelő:

Rill József.

Helyi és vidéki hirek.

— **Előléptetés.** Megyés püspök ur ő méltósága egyik róm. kath. segédlelkészünket, Tömör Ambrót, Pinka-Mindszentre küldte ki plébános-helyettesnek. Ha a kegyuraság, D' Este Mária Terézia, véglegesen is neki adományozza a plebániát, a pinkamindszentiek benne egy valóban lelkes, ügybuzgó papot nyernek, kinek Kőszegről való eltávozását őszintén fájlaljuk.

— **A távozó postafőnök,** Vajda Bálint, mai számunkban bucsuzik ismerőseitől, mivel a napokban már átköltözik Szombathelyre. Vajda Bálint munkaszeretető hivatalnok, ki ittléte alatt a közönség és — ugy tudjuk — felebbvalóinak elismerését is teljes mértékben kinyerte. Midőn távozása fölött sajnálatunkat fejezzük ki, egyuttal igaz szivből örülünk előmenetelének.

* **Az ornithologia köréből.** Jeles szaktudósunk, Chernel István, mult csütörtökön utazott el Dinnyésre, a velenczei tó déli partjához, hová őt a miniszter küldte ki a madárköltözés megfigyelése czéljából. A fiatal ornithologus f. é. május 15-ig marad Dinnyésen, hol a megfigyelést meteorologiai észletek kapcsán kell eszközölnie.

— **A „kereskedelmi kör" mulatsága.** A helybeli *kereskedelmi kör* tagjai által e hó 8-án a körhelyiségben rendezett zártkörü mulatság, mint azt előre látni lehetett, igen változatosan és kedélyesen folyt le. Sió Ferencz az ő monologjaival és szavalataival nagy elismerést aratott, nemkülönben Achlin k. a. s Márk ur német szavalataival s Wölfel ur előadott bohózatával. Tánc kezdetével a fiatal emberek egy része a buffet-be sietett, tánczosnőiket ráhagyva a régi legényekre, akik a táncban derekasan helytálltak és pótolták a fiatalabbak bátortalanságát.

— **Művész-estély.** Sió Ferenc pénteken a helybeli *Polgári kör*-ben előkelő társaság előtt magánjelenetekkel (monologok) vegyes szavalati előadást tartott. Műsorába „Az udvarias ember," Tetemre hivás", „A légy", „Az őrült", „Desperat ur", „Szeretem a nőket," „A rákok", monolog és szavalati részletek voltak fölvéve, s valamennyi számot az intelligens közönség élénk tetszésnyilvánitása kisérte. Előadó itteni sikerét annyival inkább szivesen jegyezzük fel, minthogy tudtunkkal e nemü előadásait a közel fekvő nagyobb helyeken folytatni akarja, mihez az ittenihez hasonló sikert kivánunk.

— **A „Dunántul" förmedvénye.** A *Dunántul* mult vasárnapi számában durva módon neki támad a kőszegi közönségnek, amiért ez Miskolczy s intársulatát ittléte alatt nem támogatta. Azt mondja a *Dunántul*, hogy: „Kőszeg rémségesen irtozik a magyar kulturától és ahol csak teheti czopfos haragjában mindig rúg egyet a nemzeti géniuszon." Ez sulyos vád volna, ha alappal birna és más illetné vele Kőszeget, nem a *Dunántul*, melynek réméges förmedvényei többnyire csak sértők, de nem egyuttal megokoltak. Kőszeg nem szokott „rúgni," legkevésbé pedig a nemzeti géniuszon, melyet válságos időkben is kötelességszerüen tisztelt és soha meg nem sértett. Erről tanuságot tesz a történelem. Ami pedig a famozus közlemény tárgyi részét illeti, mely szerint Kőszeg a szerény szintársulatot három estére való közönséggel sem tudta ellátni, habár azt megérdemelte volna, s hogy Miskolczi igazgató társulatával a jóval kisebb Körmendre kényszerült menni telve pénzügyi zavarokkal, — azt is a rendes mederbe akarjuk szoritani. Miskolczi — tisztelt *Dunántul*! — már Veszprémben telt meg pénzügyi zavarokkal, honnan épen a Kőszegen szerzett 40 berlet árán szabadulhatott csak ugy a hogy, a Kőszegre érve, itt társulatával napokon át lézengett; nem volt neki énekesnője, se karmestere, se énekkara stb., csak egy elcsigázott tagokból álló megfogyott társulata, mely ilyen körülmények között a közönségnek természetesen nem, tudott imponálni, és ezt annyival inkább nem mivel az igért darabokból alig egy kettőt hozott szinre. Ha Miskolczi rendes körülmények között jön és csak réazben beváltja igéretét, a kőszegi közönség bizonyára kikúrálta volna bajából a társulatot, amint hogy kiemelte a hinárból Jakab szintársulatát, mikor azt négy évvel ezelőtt oly „nagyon" pártolta Szombathely közönsége. Sem annak tehát, hogy a szinház nem volt látogatott, sem annak, hogy Miskolczi telve pénzügyi zavarokkal kényszerült innen távozni, nem oka a kőszegi közönség, hanem egyes-egyedül Miskolczi igazgató, no meg talán az ő könnyelmüsége. A „rákokkal" (a *Dunántul* heraldikai és állattani ismeretei szerint) felczimerezett testvérekben igen is volt elég jóakarat, s mindenesetre több, mint a mennyi igazság a *Dunántul* rosszul sugalmazott közleményében.

— **Döntés.** Egy helybeli orvos, Kovács István városi fizikus azon rendelete ellen, melyszerint a gyermekágyi láz megakadályozása czéljából 2 százalék karbolsavas viz mint tisztitó-szer alkalmazandó, felebbezéssel élt. A megyénél a minap döntöttek ez ügyben, és dr. Kovács rendelkezését mindenben helybenhagyták.

† **Gyászrovat.** Özv. csatáji Tuczentaller Károlyné szül. n.-kosztolányi Kosztolányi Lujza, Tuczentaller Lajos mérnök és városi számvevőnknek édes anyja e hó 3-án Zágrábban, 78 éves korában elhunyt. A tisztes matrona feje volt egy nagyszámu előkelő családnak és 1863-tól 1887-ig kevés megszakitással Kőszegen tartózkodott fiánál. Az utóbbi időt másik fiánál, Csatay Gyulánál töltötte Zágrábban, hol e hó 6-án tették sirba. — Özv. Hammer Mátyásné szül. Purt Karolina, Hammer Gyula, helybeli ág. ev. tanitó édesanyja, e hó 10-én halt meg élete 68-ik évében és temetése nagy részvét mellett mult kedden ment végbe.

— **Kéménytüz.** Mult szerdán esti 8 óra tájban kigyulladt a Küttel-féle pincze (előbb Plechsmidt-pincze) lakásrészi kéménye, melytől kevés hija, hogy tüzet nem fogott a fazsindeles háztető. Tulságos fütés és talán némi hanyagság okozták a tüzet, melyet korán érkezett segély még idejében elfojtott.

— **Ó-házi ásatások.** Egyesek már régebben foglalkoznak avval a tervvel, hogy a tavasz beállta előtt az Ó-házon ásatást rendeznek, kutatva ott a római és még régibb kor nyomait. Részünkről is hozzájárulunk a tervhez és csak azt óhajtjuk, hogy az ásatások szakemberek meghallgatása és utbaigazitása mellett tervszerüen eszközöltessenek, mert lehetséges, sőt valószinü, hogy az eddig csak véletlenül felszinre került tárgyakon (barbarkori ezüst érem, kelta sarlók) kivül, nagyobb mennyiségben rejt ott a föld archaeologiai kincseket.

— **Felvágott jégpálya.** A Kranz-féle rét jéglapját tulajdonosa fölvágatta, amiért a jégsport-kedvelők fölötte boszankodnak. E kis dolgot azért registrálhatjuk, mert láttuk az összeapritott jeget s az effölött gyászhymnust éneklő sport-embert.

— **Vasuti ügy.** Olvasóink emlékezni fognak még az egy pityókás állapotban Ludadnál a vasuti sineken eltévedt kocsisra, kinek az esti vonat egyik lovát s kocsiját összeapritotta. Az esetből tőkét akarnak csinálni a vasut ellen s a ludadi átjárónál őrházat épittetni vagy a pályatestet beljebb vitetni. Felesleges lesz mondanunk, hogy egy ember könnyelmüségeért ily áldozatot kivánni a vasuti társulattól nem volna méltányos.

— **Esküvő.** Szombaton vezette oltárhoz Oladon Nagy Ödön zalamegyei csébi kántortanitó, a velemi kántortanitó fia, Mór Paulinát, az oladi vendéglős szeretetre méltó leányát. Gratulálunk az ifju párnak!

— **Jótékony-intézetek érdekében.** A belügyminiszterium elrendelte a király és királyasszony ő felségeik védnöksége alatt álló és közgyámolitást igénylő jótékony-intézetek összeirását s ennek ő hozzá való felterjesztését. Minthogy Kőszegen több oly jótékony intézet van, mely a segélyre valóban rászorulna, lehet, hogy valamelyik részesül egy kis adományban.

— **A helybeli kir. járásbiróságnál** egy dijnoki állás jött üresedésbe. Felhivatnak az illetők, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy a biróság vezetőjénél azonnal jelentkezzenek.

Vegyes hirek.

— **Ornithologiai congressus.** A jövő 1891. év tavaszán Budapesten fog a II. nemzetközi ornithologiai congressus összeülni. S minthogy Magyarország ornithologiai tudománya ez alkalommal fog mind az őt világrész e szakkal foglalkozó tudósai előtt leginkább feltárulni, a főváros és az országgyülés 10,000 forintot szavazott meg a congressus czéljaira. A vallás- és közoktatásügyi minister a m. kir. természettudományi társulatot kérte fel az előkészitő bizottság megalakitására, mely bizottság m. é. decz. 31-én tartott értekezletén abban állapodott meg, hogy magáévá tette a nemzetközi congressusok főczélját: a madár-vonulás megfigyelését. Ez a bizottság azt is elhatározta, hogy folyó év tüzetes észleletek tételére fordittassék s e végből felkérte a magyar kormányt, hogy az összes magyar ornithologusok f. é. jan. 19-ére egy értekezletre hivassanak össze a szükséges megbeszélendők s további határozatok czéljából. Az értekezlet meg volt, s legfontosabb határozatai, hogy a megjelentek febr. 1-től május 15-éig saját lakhelyükön fogják a madarak költözését figyelni, pontos meteorologiai észleletek kapcsán; azonkivül öten a minister által külön állomásokra küldettek ki az ország azon pontjaira, melyek ilynemü megfigyelésekre kiválóan alkalmasak. Ez elállandó pontok: Fonyód a Balatonnál, hová Hermann Ottó; Hegykő a Fertőnél, hová dr. Madarász Gyula; a Drávafok, hová Szikla Gábor; Dinnyés a velenczei tónál, hová Chernel István és Szeged környéke, hová Lakatos Károly fog kiszállni és febr. 20-tól május 15-ig tüzetes észleléseket tenni. Az emlitett értekezlet másik fontos végzése, hogy a congressus tartama alatt Budapesten az összes hazánkban előforduló, s itt már lövött madárfajok ki fognak állittatni s igy collective közszemlére tétetni.

— **Állami kedvezmények a hazai iparnak.** A hazai iparnak nyujtandó állami kedvezményekről szóló törvényjavaslatot e héten tárgyalták a képviselőház illető bizottságai és ugy ez a törvényjavaslat, mint az, mely az iparbankoknak nyujtandó állami kedvezményekre vonatkozik, a nyomban az appropriáczionális vita befejeztével napirendre kerülő honvédségi törvényjavaslat letárgyalása után lesz a képviselőházban tárgyalható.

— **A legnagyobb áruház.** Levelezőnk a következőket irja: A napokban jutott kezeim közé Storch Emil hazánkfiának a Bécsben I. Salzthorgasse 1. sz. a létező hirneves áruszállitócég tulajdonosának uj nagy és képes árjegyzéke. Habár e nagy áruház óriási kiterjedéséről és sokoldalusságáról már gyakran hallottam, mégis elámultam e katalogus gazdag tartalma, bámulatos olcsó árai, reális üzleti elvei és szolid szállitási feltételei fölött. E katalogus még érdekes olvasmánynak is mondható, fiatalnak és öregnek, szegénynek és gazdagnak, uraknak és hölgyeknek. Az egyszerü pór, a szegény munkás épügy megtalálja ott szükségleti czikkeit kellően megmagyarázza, mint minden állásu jómódu polgár és a főur. Ez a sokoldalusság valóban nagyszerü, és ez a katalogus több mint 100 000 példányban küldetik szét és kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve bocsáttatik rendelkezésére. Itt találhatók üveg, porczellán- és majolicaáruk, uri- női és gyermekruhák, ilyenek gazdák, munkások és munkásnők számára, uri- és női ruhaszövetek, Creton, selyem, atlasz, vászon- és fehérnemü, uri-, női- és gyermekfehérnemü, háztartási tárgyak, uti-, dohányzó- és vadászeszközök, kézi táskák, himző munkák, gyapjukendők, tricot-áruk, uri- és hölgykalapok, sapkák, czipők, férfi- és női harisnyák, Jäger-féle áruk, gallérok és kézelők, asztali készletek, ágyteritők, lótakarók, kesztyük, illatszerek és szappanok, kelengyék ujszülöttek számára, kostümek, tavaszi- és nyári ruhák, czérna és pamut, derékfüző, bútorszövetek, butorok, szivarkahüvelyek, evő eszközök, esőköpenyek, szőnyegek, tüzmentes kazetták, plaidek, hálóköntösök, nap- és esernyők, ablakfüggönyök, nyakkendők, díszmüárnk, gyermekjátékok, fali- és zsebórák, még pótkávé, thea, rum, cognac és jó valódi palaczkorok is, és miután ez áruház zseniális tulajdonosa a nagy fogyasztásban keresi hasznát, mind ezen áruk szolidak és bámulatos olcsók. Azt hiszem, hogy mindenkinek szivességet tettem, midőn ez árjegyzékre figyelmeztettem. Egy levelező lapba kerül és a ki kivánja azonnal megkaphatja.

Szombathelyre való átköltözésem alkalmából minden jó ismerősömnek szivelyes látogatását kérem.

Tisztelettel

Vajda Bálint.

SÜKETEKNEK.

Egy oly egyén, ki igen egyszerü szernek köszöni 23 évig tartó süketségének és fülzúgásának gyógyulását, kész annak leirását német nyelven minden jelentkezőnek ingyen beküldeni. Czim: J. H. Nicholson, Béce XI., Kolingasse 4.

Felelős szerkesztő: ***Wittinger Antal.***
Kiadó-laptulajdonos: ***Felgl Gyula.***

Köszönet-nyilvánitás.

A szeretetteljes részvétért és enyhületet adó szives érdeklődésért, mit anyánk

özv. Hammer Mátyásné

szül. **Purt Karolina,** nagyanya, illetve anyós, nővér és rokonunk betegsége, ugyszintén a számos megjelenéssel temetése alkalmával tanusitottak: el nem mulaszthatjuk ösmerőseinknek sajgó fájdalmunk közepett is a legforróbb köszönetünket nyilvánitani.

A gyászoló család.

368/889. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kőszegi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy **Weiss Samu** végrehajtatónak **Moser Gottfried** végrehajtást szenvedő elleni 150 frt 46 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kőszegi királyi járásbiróság területén lévő **Léka** határában fekvő a lékai 2-ik sz. tjkvben 2—12 sor sz. a. felvett 1/8 telekbőli illetőségre 387 frt és a léka: 771. sz. tjkvben 305 hsz. fekvőségre 36 forintban ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1890-ik évi május hó 7-dik napján délelőtti 10 órakor Léka község házánál

megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kőszegen, 1889-ik évi december hó 13-ik napján.

A kőszegi királyi járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Saáry,
kir. aljárásbiró.

Nyilt-tér.

Szines selyemszövetet 60 krtól 7 frt. 65 krig méterenként — sima és mintázott (mintegy 2500 különféle színben és kiállításban) — szt. kiadó darab és végszámra vám- és portomentesen Henneberg G. gyári raktára Zürichben. Levélre 10 kr. porto.

A ki nem tudja,

hogy a sok hirdetett gyógyszer közül melyik felelne meg leginkább betegségének, az kerje azonnal levelező-lapon **Richter kiadóintézetétől Lipcsében**, a képekkel ellátott **„A Betegbarát"** czimű könyvecskét. A hozza nyomtatott hálairatok bizonyitjak, hogy a művecskében foglalt jó tanácsok követése által, nem csak ezren-meg-ezren elkerülték a haszontalan pénzkiadást, hanem még a vagyva-vagyott gyógyulást is hamar megtalálták. A könyv ingyen kuldetik meg.

744|89.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kőszegi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy **Wagner Mihály** és neje **Julianna bándoli** végrehajtatonas **Konczisz Imre bándoli** lakos végrehajtást szenvedő ellen 500 frt. tőkekövetelésen járuléka iránti végrehajtási ügyében a kőszegi kir. járásbiróság területen levő Bándol község határánál fekvő a bándoli 64. sz. tjkvben A. I. 1—28. sorsz. a felvett ingatlanokból **Konczisz Imrét** illető 4/15-öd részre 312. ftban és ugyanezen tjksben A † 616. házsz. a felvett szántóföldből ugyanőt illető 4/15 öd részre 104 frt. ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1890-ik évi marczius hó 28-ik napjának délelőtti 10 órakor Bándol község házánál

megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881: LX. törvényczikk 42 dik §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333-ik szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kőszegen, 1889-ik évi november hó 13 dik napján.

A kőszegi királyi járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Saáry,
kir. aljbiró.

HIRDETÉSEK.

A most uralkodó Influenza járványnál ajánlható.

Coniferen-Sprit

(Fenyő-illat.)

A legjobb és leghatásosabb levegő-tisztitó és festőtlenitő-szer a lakásokban, mely a friss, legüditőbb erdőszagot terjeszti szét a szobában.

Orvosi felügyelet mellett lesz készitve, az Eggenbergi vizgyógyintézetben Grác mellett.

Ára egy üvegnek 60 kr. egy karton 3 üveggel pedig 1 frt 80 kr.

Főraktárak Budapesten: Török József gyógyszertára, Királyutcza 12; Brázay Kálmán nagykereskedő IV. Muzeum-körut 23.

Kapható: Hajóson Martinovich József gyógyszerésznél; Kőszegen: **Kőszegi J.** könyvkereskedőnél; Lőcsén Duffek Frigyes gyógyszerésznél.

Egyenes megrendelések igy czimzendők:

Direction der Wasser-Heilanstalt
Eggenberg bei Graz in Steiermark.

Maitz Ferencz

kárpitos

lakik **Kőszegen, Rózsa-utcza 408. sz. a.**

ajánlja magát minden szakmáját illető kárpitosmunkák készitésére pontos szállitás és a legolcsóbb árak mellett.

Rendelkezések kitünő, olcsó és választékos mintákkal s ezekre nézve tájékoztatóval bármikor szolgál s számos megrendelésért esedezik.

Gyors és biztos segitség gyomorbajok s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztitására és tiszta általpotban való fentartására és a jó emésztés elősegitésére a legjobb s leghathatósabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalzsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalzsam a legjobb s leggyógybatásosb gyógyfüvekből a leggondosabban van készitve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus felbüfögés, vértolulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósnak bizonyul. Ily kitünő hatásai következtében ezen életbalzsam egy bebizonyult, megbizható háziszerévé lett a népnek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt. kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.**

Védjegy.

Óvás! Hamisitások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasitás szerint készitett **„Dr. ROSA fele életbalzsam"** minden üvegkéje kék burokba van csomagolva, melynek hosszoldalain **„Dr. ROSA életbalzsama a „fekete sashoz" czimzett gyógyszertárból, FRAGNER B. Praga 205—III."** német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalzsama valódian kapható csak a készitő

FRAGNER B.

föraktárában, gyógyszertár a „fekete sashoz" Prágában 205—III., és BUDAPESTEN Török József úr gyógyszerésznél, király-utcza 12. sz. Budai Emil úr városi gyógyszertárában a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszertárában van raktár ezen életbalzsamból.

Ugyanott kapható.

prágai általános házi-kenőcs

több ezer hálanyilatkozattal elismert **biztos gyógyszer** mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménynyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szüléskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, körömgyöknél, az ugynevezett körömféregnél, elkeményedéseknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolit; s ahol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül telszivja, kiéreti és kigyógyitja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelenczekben

Óvás! Miután a prágai általános házikenőczét sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasitás szerint készitett kenőcs nálam lesz készitve, s csak akkor valódi, ha a sárga érzeszelenecze, melybe töltetik, vörös használati utasitásokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbebizonyultabb számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyitására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. **Egy üveg ára 1 frt.**

Forgató-gépeket,

kitünő és tartós minőségben

több évi jótállás mellett szállit

Umrath és társa

gazdasági gépgyára

Prága-Bubna.

Árjegyzékek kivánatra ingyen.

Kitünő bizonyitványok rendelkezésre állanak.

Raktára:
Budapest, váczi-utcza 60. sz. a.

Fog-Elixir, fogpor és fogpasta

a fötiszteletendő és kegyes

„Benedek-rendü" szerzetesektől

Soulac-i apátság Girondeban.
Prior: Ifjabb Magnelonne
2 arany érem:
Erdéssel 1869 — London 1884
A legmagasabb kitüntetések.

Feltalálatott: **1373-ban** Pier. Boursaud Prior által.

A fötiszteletendő és kegyes **„Benedek rendi"-ek fog-elixirjének** mindennapi használata, — egy pár cseppnyi adag egy pohár vizben — megakadályozza a lyukas fog képződését és meggyógyitja a lyukas fogat, melynek fehér fényt és szilárdságot kölcsönöz, s a mellett a foghust erősiti és épen tartja.

Olvasóinknak tehát tényleg szolgálatot teszünk, a midőn figyelmöket ezen régi és hasznos készitményre felhivjuk, a mely a legjobb gyógyszer és egyedüli óvszer a fogtájás ellen.

Ház alapittatott 1807-ben. **SEGUIN** **Bordeaux** 106 és 108 Rue Croix de Seguey.

Főügynök:

Kapható minden nevezetesebb illatszerárú-kereskedésben, gyógyszertárakban és gyógyszerárú-(drogue) kereskedésekben.

Szives tudomásul!

Alulirott tisztelettel értesitem a t. vendég urakat, hogy lakásomat **f. évi marczius hó 1-jétől** fogva **Szombathelyre** teszem át s a **város-körut 84. sz. a.** levő

fodrász-üzletemet

testverem és a már több évek óta üzletemben működő **segéd** — fogják továbbra vezetni.

Midőn a t. vendégeimnek az eddig bennem helyezett bizalmukért köszönetet mondok, egyszersmind kérem azt távollétemben megbizottaimra is átruházni.

Tisztelettel

Kratochwill Ferencz,
fodrász.

Utánzások ellen minta és jegygyei védve.

Gyomorsó

Schaumann Gyula

vidéki gyógyszerésztől **Stockerauban**

emésztési zavároknál és gyomorbajok ellen évek óta kipróbált étrendi szer.

Kapható az osztrák magyar monarchia minden jónevü gyógyszertárában.

Egy doboz ára 75 kr.

Postaszétküldés legkevesebb két doboz vételénél utánvéttel

Föraktár: Schaumann Gyula
vidéki gyógyszertára **Stockerauban.**

Gyógyászati szaklapok véleményei e gyomorsó értékéről.

Wiener Medicinische Wochenschrift (Bécsi gyógyászati hetilap) 1878. 15. szám. A **Schaumann Gyula** ur **stockerau**i gyógyszertárából való gyomorsó egy oly szer, mely emésztési zavaroknál, a gyomor gyengeségénél annak hiratjainál, vagy ehhez való hajlamoknál étvágytalanságnál stb. igen jó hatással bir és nemcsak étrendi s minden étkezésnél használandó, hanem leginkább gyógyászati szernek kell azt tekinteni. Annak összetétele, melyekben a legjobban kipróbált anyagok, köztük olyanok, melyeknek nagyszerü hatása csak a legujabb korban lett köztudomásu — képviselve vannak, érthetővé teszi ama jó sikereket, melyek annak alkalmazása által eléretnek. És mindenki, aki tudja, hogy éppen az emésztési zavarok mennyire befolyásolják az ember egészségi állapotát és mennyire lelogyasztják az egész testalkatot, el fogja ismerni egy ily szer fontosságát.

Wiener Medicinische Blätter (Bécsi gyógyászati lapok) 1878. 22. szám. „A stockerau vidéki gyógyszertár tulajdonosa **Schaumann Gyula** gyógyszerész által készitett gyomorsó különösen idült gyomorhurutnál jön észszerüen alkalmazásba. Leginkább azon előnynyel bir az egyébb rosz emésztéseknél használt szerek fölött hogy könnyen elveszthető és hosszabb ideig vehető a nélkül, hogy ártana. Különösen rosz emésztéssel biró egyének részére ajánlatos.

Tudomásul: Megbizható vevőim és elárusitóim tudtomra adták hogy itt ott a concurensek, akiknek fogalmuk sincs a gyomorsó összetételéről, minden érték nélküli szereket készitenek és az enyéimhez hasonló dobozokban elárusitják, amivel is kérem arra ügyelni, hogy a dobozokon az én aláirásom látható legyen. Schaumann Gyula.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.